

Migrace a Istanbulská úmluva

- CZ24 News | 27. listopadu 2023

SVĚT: Mohlo by se zdát, že nelegální migrace a Istanbulská úmluva jsou dvě různá témata. Podíváme-li se ovšem do článků 60 a 61 Istanbulské úmluvy (a nejen tam), zjistíme, že spolu souvisí. Hned na začátku je důležité si uvědomit, jak Istanbulská úmluva chápe pojmy „násilí“ a „žena“. Stručně řečeno - velmi široce.

Istanbulská úmluva v podstatě říká, že i hrozba genderově podmíněného násilí v zemi původu se má považovat za perzekuci, a tedy za důvod k přiznání postavení uprchlíka, tedy udělení ochrany, volně řečeno, azylu. Pro zákaz vyhoštění má stačit i to, pokud by měl migrant být vydán do země, kde mu sice genderově podmíněné násilí nehrozí, ale může být odtamtud vydán do další země, kde by mu už genderově podmíněné násilí hrozilo. Asi bych neměl psát o migrantech v mužském rodě, jde přece o ženy. Anebo, že by to vlastně nebylo tak jasné? Je velkou otázkou, kdo všechno se vlastně ženou v Istanbulské úmluvě rozumí. Obávám se, že se ještě budeme divit, kolik genderů se pod tento pojem schová.

Istanbulská úmluva výslovně zakazuje vyhoštění migranta, který se dokáže vejít do definice oběti násilí na ženách, která potřebuje ochranu. Z metodického materiálu Rady Evropy se dozvídáme, že zákaz má platit bez výjimek. To zatím není nikde výslovně upraveno, ale z rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva už dnes obecně vyplývá, že ani migranta, který představuje nebezpečí, nelze vyhostit do země, kde mu hrozí perzekuce. Istanbulská úmluva z toho má pro oběti genderového násilí udělat pravidlo stojící nad běžnými zákony. Pokud tedy hranice překročí nějaká „žena“, která ve své zemi čelila genderovému násilí a potřebuje ochranu, bude zakázáno ji vyhostit, i kdyby znamenala bezpečnostní riziko.

Teď si představme země severní Afriky a Blízkého východu. Jaké je v nich postavení žen a lidí se všemi různými gendery? Diplomatically řečeno, nic moc. Jak se vlastně bude zkoumat, jestli migrant tvrdící, že má kdovíkolikátý gender, pro který v jeho zemi nemají moc pochopení, ho skutečně má? Bude nějak testován? Nebo se mu to prostě bude věřit? Kolik lidí z těchto oblastí světa získá kvůli Istanbulské úmluvě ochranu bez ohledu na to, jak jsou nebezpeční? Jen proto, že budou tvrdit, že jsou oběti genderového násilí, což v těchto oblastech není nic neobvyklého?

Istanbulská úmluva je pozvánka pro nemalou část obyvatel severoafrických a blízkovýchodních zemí. Je dalším návodem, jak proplout azylovým systémem evropských zemí, které již Istanbulskou úmluvu ratifikovaly. Co ve skutečnosti Istanbulská úmluva napáchá v oblasti migrace, poznáme až s velkým zpožděním. Ale důvody k vážným obavám jsou na místě.

Pro EU se Istanbulská úmluva stala závaznou 1. října. Prostřednictvím EU tak Istanbulská úmluva v oblasti migrace dopadne i na nás, ať chceme, nebo ne. Vynechal jsem dopady případného slučování rodin. Nejprve přijde jedna utlačovaná žena, ať už je to kdokoli, a pak jeden po druhém rodinní příslušníci. Brzy bude schválen migrační pakt, který obsahuje migrační kvóty, a nyní bude povinně vykládán genderově citlivě. Zdá se, že tento právní mix nepřinese nic dobrého, i kdybychom se ratifikaci Istanbulské úmluvy na národní úrovni nakonec ubránili.

AUTOR: Robert Kotzian

ZDROJ: Radio Universum